

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Bakov nad Jizerou, okres Mladá Boleslav

Palackého 278, 294 01 Bakov nad Jizerou

Identifikátor školy: 600 049 051

Termín konání orientační inspekce: 1. - 4. říjen 2001

Čj.	036 182/01-2453
Signatura	oc4cv102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Bakov nad Jizerou je plně organizovanou školou, která hospodaří jako zálohová organizace. V době konání inspekce byl ve škole zapsán 451 žák (z toho 50 integrovaných zdravotně postižených žáků) ve 21 třídě. Ve škole je vyučováno dle MŠMT ČR schváleného vzdělávacího programu Základní škola čj.: 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR pod čj.: 25 018/98-22. Škola dlouhodobě realizuje hlavní zásady programu mezinárodní zdravotnické organizace WHO „Zdravá škola“. Vhodné doplnění základního učiva představují vlastní projekty *Škola bez drog* a *Modré z nebe* (viz další významná zjištění v závěru zprávy).

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Týdenní hodinová dotace ve všech ročnících odpovídá zvolenému učebnímu plánu, rovněž členění na jednotlivé složky (tj. jazykové vyučování, psaní, čtení a literární výchova atd.) je v souladu s požadavky vzdělávacího programu. K porušení osnov v loňském ani v letošním školním roce nedošlo. Používané učebnice Alter, jejichž obsah se v mnoha případech liší od učebních osnov výše uvedeného vzdělávacího programu, však vyžadují důslednější výběr témat z učebnic a jejich soulad s osnovami. Příprava na jednotlivé hodiny byla většinou promyšlená - v hodině literární výchovy v 8. ročníku se však kumulace dvou významných spisovatelů do jedné hodiny nezdála optimální.

Výuku ve všech osmi sledovaných hodinách řídily učitelky s předepsanou pedagogickou a odbornou způsobilostí.

Vzhled, estetická úroveň učeben a jejich vybavení jsou na dobré úrovni. Různé didaktické pomůcky (např. tabule, učebnice, obrázky atd.) byly používány v dostatečné míře. Využití audiovizuální techniky však nebylo zaznamenáno. Totéž platí i o počítačích; ty se zatím uplatňují především při nápravách specifických poruch učení.

Psychohygienické zásady byly dodrženy především zařazováním relaxačních prvků - např. možností pohybu a pití při hodině, odlehčením hravou formou či metodou (výuka na koberci, zpěv apod.). V několika případech byly zbytečně staženy žaluzie a učebny tak nebyly vhodně osvětleny, rovněž tak větráno bylo někdy jen po určitou část hodiny. Rozvrh hodin je sestaven tak, že předmětu se vyučuje rovnoměrně ve čtyřech dnech a většinou v prvních ranních hodinách - pouze šest hodin v 6. - 9. ročníku je vyučováno čtvrtou hodinu.

V oblasti organizace, forem a metod výuky sice převládal činnostní způsob učení, zvláště v nižších ročnících, práce s žáky však měla převážně frontální charakter. Efektivní skupinová práce byla úspěšně použita ve dvou hodinách - ve 3. a 7. ročníku, práce dvojic pak v 6. ročníku. Většina hodin postrádala vnitřní diferenciaci, práce s žáky se specifickými poruchami učení byla málo zřetelná, přestože vyučující tyto žáky dobře znají a individuální vzdělávací programy mají zpracovány. V hodinách 8. ročníku příliš dominovala vyučující, podíl vlastní práce žáků byl malý.

Učitelky se snažily motivovat žáky především pochvalou (vždy slovní), event. dalšími formami (např. bodováním ve 3. ročníku). Klasifikace známkami nebyla, s výjimkou 7. ročníku, použita. Ve většině hodin chyběla výrazná úvodní motivace s jasně určeným cílem hodiny. Hodnocení žáků vyučujícími mělo vesměs pozitivní charakter. Hodnocení vlastní práce žáky samotnými nezaznělo ani v jedné hodině, rovněž tak sebehodnocení. Pouze v hodině slohu v 8. ročníku se

objevily náznaky hodnocení práce spolužáků. Závěry hodin proběhly vesměs v časové tísní, takže prostor pro závěrečné zhodnocení vyučujícími chyběl.

V komunikativních dovednostech bylo zaznamenáno několik pozitiv - především aktivita žáků nižších ročníků či možnost vyjádření vlastních názorů v hodině literatury v 7. ročníku. Jako nejslabší část se jeví písemná komunikace žáků, zvláště vyšších ročníků, a jejich malá iniciativa. Ta má ale příčiny ve způsobu výuky, který tyto žáky nenutí do aktivity a iniciativy. Také ústní projev vyučujících nebyl vždy v souladu se zásadami spisovné mluvy.

Plánování a příprava jsou hodnoceny jako velmi dobré. Vynikající jsou podmínky personální, naopak materiální podmínky jsou pouze průměrné, psychohygienické podmínky velmi dobré. Celkově jsou uvedené podmínky výuky velmi dobré. Organizace, formy a metody výuky byly hodnoceny stupněm průměrný, rovněž tak další dvě oblasti - motivace a hodnocení a interakce a komunikace.

Celkově byla výuka českého jazyka ve sledovaných hodinách hodnocena průměrně.

Cizí jazyky

Ve škole se vyučuje třem cizím jazykům - anglickému, německému a ruskému (ten je ovšem určen pouze žákům 8. a 9. ročníku jako nepovinný předmět). Zájem o anglický a německý jazyk je rovnoměrně rozdělen, počty hodin obou cizích jazyků jsou stejné. Kromě povinných tří hodin je nabízena žákům dvou nejvyšších ročníků ještě hodina konverzace v anglickém či německém jazyce (jako volitelný předmět) a výuka druhého cizího jazyka v rozsahu dvou hodin v rámci nepovinných předmětů. Tato nabídka je nadstandardní - žák 8. či 9. ročníku má možnost studovat kromě šesti hodin obou západních jazyků ještě dvě hodiny týdně ruštinu. Škola tak nabízí v oblasti cizích jazyků maximum, jež je schopna realizovat. Časová dotace odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu, rovněž členění učiva ve sledovaných hodinách bylo v souladu s osnovami a časově-tematickými plány. Garantem kontinuální výuky je především předmětová komise cizích jazyků. Ve výuce německého jazyka se používá jednotná řada učebnic, v anglickém jazyku jsou učebnice Project nahrazovány postupně učebnicemi Go.

Výuku zajišťuje celkem šest učitelek, z nichž dvě nesplňují požadavek odborné a pedagogické způsobilosti. Kvalitou výuky však tento handicap nahrazují. Odborná i pedagogická úroveň je zvyšována různými kurzy či studiem. Vedoucí osobností německé sekce (a současně i vedoucí předmětové komise) je učitelka, jež kvalifikaci získala vysokoškolským studiem tohoto jazyka, vedoucí anglické sekce mj. absolvovala dvoutměsíční kurz ve Velké Británii v rámci programu Socrates.

Tři odborné pracovny pro výuku cizích jazyků jsou dobře vybaveny, rovněž prostředí dalších tříd je podnětné a estetické. Z audiovizuálních pomůcek byl v pěti hodinách (z celkových sedmi) efektivně použit magnetofon, jinak se pracovalo převážně s běžnými pomůckami jako jsou učebnice, sešity, doplňovací texty, obrázky, tabule včetně magnetické atd. Za zmínku stojí i funkční využití barevných kříd a tabule v hodinách německého jazyka u začínajících žáků. Použití slovníků či cizojazyčných časopisů nebylo zaznamenáno, rovněž tak výuka na počítačích, která se teprve připravuje (limitující je zatím malá schopnost vyučujících pracovat s výukovými programy). Slovníků je dostatek (např. 40 ks k výuce německého jazyka), německý časopis škola odebírá v jednom exempláři a s nakopírovanými texty se pracuje.

Rozvrh hodin odpovídá psychohygienickým požadavkům více v 6. - 9. ročníku - pouze třída IX. B má hodiny cizího jazyka ve třech po sobě následujících dnech. V koncové, tj. páté hodině, se cizí jazyk vyučuje jen jednou, naproti tomu na prvním. stupni převážně v pátých a šestých hodinách. Ne vždy byly učebny větrány, vhodné osvětlení denním světlem taktéž

nebylo samozřejmostí (zbytečně stažené žaluzie), v malé učebně německého jazyka neodpovídala vzdálenost prvních lavic od tabule hygienické normě. Relaxační činnost se vyskytovala ve většině hodin; postrádána však byla v hodině německého jazyka v 5. ročníku - výuka, jinak velmi zajímavě vedená, vyžadovala uvolnění, zvláště když probíhala pátou hodinu a navíc po předchozí hodině tělesné výchovy.

Všech sedm zhlédnutých hodin bylo velmi dobře připravených, střídání metod a forem práce vedlo k pestrosti v jejich stavbě. Skupinové vyučování bylo úspěšně použito především v 9. ročníku. Rozdílná úroveň žáků vyžaduje více individuálního přístupu a vnitřní diferenciaci. Oba tyto požadavky zhlédnuté hodiny, až na výjimky, postrádaly. Výuka byla vedena převážně frontálním způsobem, což její efektivitu snižovalo. Individuální práce s talentovanými či slabšími žáky, resp. se žáky se specifickými poruchami učení, byla málo viditelná.

Učitelky se snažily motivovat především častou pochvalou. Slovní hodnocení mělo pozitivní a motivující charakter zvláště v nižších ročnících. V hodinách nechyběla vstupní motivace - žákům byly zřetelně sděleny cíle a záměry. Jen v některých hodinách však bylo provedeno, byť stručné, závěrečné zhodnocení práce. Časová tíseň na konci hodiny to neumožňovala. Rovněž tak vlastní sebehodnocení žáky samotnými nebylo samozřejmostí. Ani v jedné hodině se neklasifikovalo známkou.

Frontální práce nedává žákům příliš možností ke komunikaci. Ani žáci nejvyšších ročníků nevedli souvislý a samostatný rozhovor. Dovednost a schopnost komunikovat a plynule hovořit v rámci běžných situací zvládá zatím málo žáků - poměrně dobře si vedli žáci 8. ročníku v hodině konverzace. Kladem byla snaha všech vyučujících mluvit v maximální míře vyučováním jazykem.

Pouze tři ze sledovaných okruhů - personální podmínky, psychohygienické podmínky, interakce a komunikace - byly hodnoceny jako průměrné. Všechny další okruhy (plánování a příprava; materiální podmínky; organizace, formy a metody; motivace a hodnocení) byly velmi dobré.

Výuka cizích jazyků měla ve sledovaných hodinách velmi dobrou úroveň.

Matematika a volitelný předmět seminář z matematiky

Týdenní hodinová dotace předmětu odpovídá na prvním stupni učebnímu plánu výše uvedeného vzdělávacího programu. Na druhém stupni je předmětu vyučováno ve všech třídách čtyři hodiny týdně. Volitelný předmět seminář z matematiky je vyučován v 8. a 9. ročníku po jedné hodině týdně. Náplň semináře stanovily učitelky pověřené jeho výukou. Obsah semináře respektuje předepsané osnovy, učivo je diferencováno podle schopností žáků v jednotlivých skupinách. Tematické plány ostatních vyučujících mají většinou formu přehledu hlavních celků učiva rozdělených do jednotlivých měsíců školního roku. Na druhém stupni byly provedeny povolené změny v řazení tematických celků do jednotlivých ročníků v závislosti na obsahu používaných učebnic. Probíraná látka byla v souladu s učebními osnovami. Aktuální příprava vyučujících měla velmi dobrou úroveň. Drobné organizační chyby zjištěné během výuky neměly vliv na efektivní využití vyučovací doby.

Kontrolní hospitace byly provedeny v deseti třídách. Pouze ve dvou z nich pracovaly se žáky učitelky bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti.

Všechny učebny byly vkusně upravené. Jejich výzdoba měla na prvním stupni všeobecné zaměření. V odborné pracovně matematiky na druhém stupni chyběla aktualizace výzdoby v závislosti na probíraném učivu. Základní technicko-hygienické požadavky na prostředí učeben byly dodrženy. Kromě různých typů učebnic, sbírek, matematických tabulek a modelů geometrických těles nepoužívaly učitelky žádné další pomůcky. Didaktická technika (zpětný

projektor) byla použita pouze v jedné hodině. Počítačová pracovna nebyla dosud k výuce matematiky využita.

Učitelky aplikovaly během své práce všechny základní didaktické zásady, zejména zásadu názornosti, přiměřenosti a soustavnosti. Dalším společným pozitivním zjištěním je fakt, že se učitelkám podařilo vytvořit ve třídách důvěryhodné prostředí, vhodnou pracovní atmosféru a psychické klima. V pojetí činnostního vyučování, jako jednoho ze základních požadavků realizace zvoleného vzdělávacího programu, však byly mezi vyučujícími rozdíly. Ve velmi dobrých hodinách se žákům dostávalo množství podnětů k rozvoji samostatného myšlení, tvořivosti a zdravého sebevědomí. Náročnost učiva byla diferencována podle schopností žáků, byl zdůrazněn vztah probírané látky k praktickému využití či k dalšímu studiu. Před procvičováním látky bylo učivo řádně vysvětleno, učitelky se přesvědčovaly, zda žáci všemu rozumějí, poskytovaly jim dostatek času k vypracování uloženého úkolu a v případě potřeby také individuální pomoc. V průměrných hodinách převažovala práce vyučujících nad prací žáků. Poznatky byly žákům předkládány v hotové formě, aniž by žáci měli větší možnost podílet se na jejich samostatném „objevování“. Učitelky kladly malý důraz na využití učiva v praxi, na jeho smysluplnost, na alternativní způsoby řešení, ve větší míře chyběla diferenciací nároků na žáky, efektivní zpětná vazba a stručné hodnocení všech žáků ihned po dokončení úkolu.

Cílem většiny hodin bylo opakování, procvičování a rozšiřování učiva probraného v předcházejících ročnících. Z vyučovacích metod převládaly řízený rozhovor se žáky a různé formy samostatného procvičování učiva. Organizace výuky měla většinou frontální charakter. Častější střídání činností bylo zaznamenáno především na prvním stupni. Práce v různě velkých skupinách byla využívána ojediněle. Ve dvou hodinách byly zřetelné metodické chyby při výkladu nového učiva.

K motivaci žáků v úvodní části hodin učitelky používaly oznámení programu výuky, méně často jejího cíle. K dalším motivačním činitelům, kromě těch, které byly uvedeny výše, patřily na prvním stupni didaktické hry, především různé druhy soutěží, na druhém stupni potom částečné hodnocení aktivity žáků během vyučování. Samozřejmostí byla ve všech třídách průběžná pochvala. Hodnocení žáků klasifikací nebylo ve sledovaných hodinách, až na jednu výjimku, prováděno. V menší míře učitelky využívaly silného motivačního účinku pozitivního hodnocení všech žáků ihned po skončení samostatného procvičování učiva. Rozdíly mezi učitelkami byly i ve způsobu, jakým vedou žáky k hodnocení jak své vlastní práce, tak i k hodnocení výsledků práce spolužáků. Pouze ojediněle se objevovalo neformální celkové hodnocení práce třídy v závěru vyučování.

Oblast komunikativních dovedností žáků vykazovala nejvíce negativních zjištění ovlivněných jak věkem žáků, tak především různou mírou požadavků vyučujících na formální i obsahovou stránku odpovědí žáků. Většinou se jednalo o nezřetelné odpovědi jedním slovem. Nebyly téměř zaznamenány případy, kdy by žáci odpovídali celou větou, sestavovali alternativní odpovědi v závěru slovních úloh či dokázali svá tvrzení zdůvodňovat. Průměrná byla také úroveň grafického projevu žáků druhého stupně. V oblasti interakcí byla naopak zjištěna, v souvislosti s velmi dobrými psychohygienickými podmínkami výuky, četná pozitiva. Žáci mají ke svým učitelům důvěru, nebojí se přiznat chybu a požádat o pomoc, dodržují stanovená pravidla chování. Ke vzájemné spolupráci měli žáci příležitost pouze ve dvou hodinách. Také učitelky mají k žákům velmi pěkný vztah, jsou tolerantní k jejich chybám, trpělivé, taktí v jednání, jdou žákům příkladem ve společenském vystupování. Jejich verbální i neverbální komunikace byla velmi dobrá. Občas se vyskytovaly nepřesnosti v používání odborné terminologie.

Oblasti vzájemných interakcí mezi učitelkami a žáky, psychohygienických a personálních podmínek výuky a aktuální přípravy na vyučování byly velmi dobré. Oblasti plánování, materiálních podmínek, organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení a oblast komunikace žáků měly průměrnou úroveň.

Celkově byla výuka matematiky ve sledovaných hodinách hodnocena průměrně.

Přírodovědné předměty (přírodopis, přírodověda, prvouka)

Všem sledovaným předmětům je věnována časová dotace odpovídající schválenému učebnímu plánu. Bezprostřední příprava na vyučování byla na velmi dobré úrovni. Předložené tematické plány učiva korespondují s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Výjimku představují tematické plány předmětu přírodověda ve 4. a 5. ročníku, v nichž nejsou zařazena jednotlivá témata *Výchovy ke zdraví*. Taktéž kontrolou třídních knih školního roku 2000/2001 bylo ve zmiňovaných ročnících v předmětu přírodověda zjištěno porušení osnov nezačleněním tohoto učiva do výuky.

Z vyučujících hospitovaných předmětů pouze jedna učitelka (dálkově studující učitelství pro první stupeň ZŠ) nesplňuje kvalifikační předpoklady. Tato skutečnost kvalitu výuky nijak výrazně neovlivňuje.

Na druhém stupni je zřízena odborná pracovna přírodopisu včetně přilehlého kabinetu. Jejich vybavenost pro výuku je na běžné úrovni. Téměř všechny navštívené hodiny se vyznačovaly zařazením dostatečného množství názorných pomůcek. Žáci tak pracovali se vzorky přírodnin, s demonstračním materiálem (pokusy dokládající vlastnosti vzduchu a vody či přítomnost škrobu), s mikroskopy, s nakopírovanými úlohami, až na jednu výjimku i s učebnicemi a pracovními sešity. K dispozici byly nástěnné obrazy fauny a flóry i atlasy živočichů. Zpestření výkladu znamenalo použití audiovizuální techniky (videosekvence k učivu o rybách).

Učebny skýtají svou čistotou, upraveností i výzdobou vlastními pracemi žáků podnětné prostředí k výuce. Pozitivním zjištěním navštívených hodin bylo samozřejmě respektování psychohygienických potřeb žáků vkládáním relaxačních chvil, různorodostí výuky i vhodnou strukturou rozvrhu. Ne vždy pamatovali učitelé na pravidelné větrání učeben.

Preferováním činnosti výuky se vyučující snažili docílit její pestrosti. Pravidlem však není zařazení závěrečné rekapitulace nové látky. Samozřejmostí je však samostatná práce žáků ve skupinách či dvojicích. Předkládané učivo svým rozsahem i náročností odpovídá aktuálním rozumovým schopnostem žáků. U tří z osmi hospitovaných hodin se vyučující v jejich průběhu dostali do časové tísně a museli své záměry korigovat. V jednom případě bylo inspekcí zjištěno věcné pochybení při výkladu nového učiva stejně jako nedodržení pravidel BOZP u jednoho z četných pokusů. Mezipředmětové vztahy či diferencovanou výuku využili učitelé jenom okrajově.

Vstupní motivaci zajišťovalo úvodní, frontálním způsobem či písemnou formou provedené zopakování předchozího učiva. Výukové cíle sdělují učitelé pouze sporadicky. Vztah žáků k výuce a kvalita spolupráce s vyučujícími se ve sledovaných hodinách odvíjely od přístupu a náročnosti ze strany učitelů. Ti nešetřili pochvalami a průběžně žáky motivovali a dbali o jejich rovnoměrné zapojení do výuky. Klasifikace byla použita dvakrát. V šesti z osmi sledovaných hodin zaznamenala inspekce využití závěru hodiny k celkovému zhodnocení práce žáků.

Komunikace ve vztahu učitel - žák dominovala, vyjma prvouky ve 2. a zejména 3. ročníku, nad úrovní komunikačních schopností žáků. I když vyučující poskytují prostor k prezentaci myšlenek, názorů i otázek, nezdí se spokojují s jednoslovnými odpověďmi žáků a pouze ojediněle vyžadují souvislejší projev. Nepřesnosti se vyskytovaly ve formulaci otázek

V organizaci, formách a metodách výuky i v interakci a komunikaci byla negativa a pozitiva téměř v rovnováze. Plánování a příprava výuky, personální, materiální a psychohygienické podmínky i motivace a hodnocení měly velmi dobrou úroveň.

Výuka bloku přírodovědných předmětů byla hodnocena velmi dobře.

Hudební výchova

Časová dotace předmětu je v souladu se schváleným učebním plánem školy. Vypracované tematické plány odpovídají učebním osnovám příslušného vzdělávacího programu. Aktuální příprava na výuku je na velmi dobré úrovni.

Všech pět vyučujících splňuje podmínku odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku hudební výchovy.

Na prvním stupni je předmět vyučován ve dvou kmenových učebnách vybavených klavírem, resp. pianinem, žáci 6. - 9. ročníku mají k dispozici spoře zařízenou odbornou pracovnu. Nástrojový doprovod při nácviu nové nebo prohlubování dříve osvojené písně byl ve větší či menší míře zařazován všemi vyučujícími, přičemž v jedné z navštívených hodin zazněla vedle klavíru i kytara. Orffovské melodické či rytmické nástroje buď zcela chyběly, nebo jejich použití bylo pouze symbolické. Škola nedisponuje větším počtem a především širším sortimentem těchto potřebných pomůcek. Rovněž v užití audiovizuální techniky zjistila inspekce rezervy. Efektivním způsobem vyučující pracovaly s dalšími pomůckami (obrazový materiál, nakopírované texty písní, tabule, notová osnova, zvonečky, plyšová zvířátka). Negativem v materiálním zajištění je nedostatečná vybavenost učebnicemi pro žáky.

V hospitovaných hodinách vyučující respektovaly a dodržovaly psychohygienické zásady. Společným rysem výuky předmětu je její výrazné relaxační zaměření.

Návaznost učiva na předchozí látku zajišťovaly učitelky především zopakováním dříve nacvičených písní a předchozího učiva či pokračováním v nácviu nové písně. Činnostní vyučování se střídáním forem práce (dechová, hlasová i sluchová průprava se zaměřením na dynamiku projevu a kontrast, sborový zpěv s doprovodem nebo á cappella, rytmizace hrou na tělo, dramatizace textů písní, práce s notovou osnovou a hudebními značkami, hudební hádanky) převažovalo. I když se zvolené metodické postupy vyznačovaly různou mírou efektivity, zajišťovaly (především na prvním stupni) stálý zájem a aktivitu žáků. Mezi negativa patří absence sólového zpěvu i lidového dvojhlasu. Menší nepřesnosti se vyskytují v dodržování délek a počtu taktů. V jednom případě inspekce zaznamenala chybné odpočítání písně (píseň ve 2/4 taktu byla uvedena na tři doby).

V úvodu hodiny učitelky vhodným způsobem žáky motivovaly - např. prostřednictvím hudebního pozdravu a hádanek nebo nabídkou muzikálového představení. V jejím průběhu pak často a opakovaně žáky chválily. K dalším stimulačním atributům se řadí zadávání referátů (vyšší ročníky), využití mezipředmětových vztahů (český jazyk - čtení), dodržení postupu od jednoduššího ke složitějšímu i participace žáků na výběru písní. Většina hodin obsahovala i závěrečné zhodnocení práce žáků a jejich pochvalu. Vynikajícím způsobem motivovala žáky v průběhu celé hodiny vyučující třídy III. B.

Vzájemná spolupráce vyučujících s žáky se vyznačovala bezprostředností, vstřícností a oboustranným respektováním. Základem komunikativních dovedností učitelek je jejich kultivovaný projev a schopnost předkládání zřetelných a srozumitelných pokynů s nenásilným zapojením výchovných aspektů výuky. Bez větších problémů získaly žáky ke spolupráci a poskytovaly jim dostatek prostoru pro vnímání hudby a její prožívání. Využíváním vědomostí žáků rozvíjely jejich vyjadřovací schopnosti. Rušivě působil autoritativní styl vedení výuky i nadměrné (často neopodstatněné) a neadekvátní napomínání žáků jednou z učitelek.

Materiální podmínky a organizace, formy a metody výuky mají průměrnou úroveň. Plánování a příprava výuky, psychohygienické podmínky, motivace a hodnocení i interakce a komunikace jsou velmi dobré. Personální podmínky jsou vynikající.

Výuka hudební výchovy měla nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Tělesná výchova

Ve všech ročnících je předmětu vyučováno, v souladu s učebním plánem, ve dvou hodinách týdně. Další tělovýchovné aktivity nabízí škola žákům prostřednictvím Školního sportovního klubu (oddíl odbíjené; školní sportovní akce), reprezentace školy v Okresní sportovní lize, nabídkou soutěží pořádaných jinými subjekty a spolupráce se sportovními oddíly ve městě (viz další významná zjištění v závěru zprávy). Pravidelně je pořádán plavecký výcvik žáků prvního stupně. Lyžařské výcviky škola organizuje na základě zájmu rodičů nepravidelně. Kontrolou třídních knih nebylo zjištěno porušení učebních osnov. Aktuální příprava vyučujících byla velmi dobrá.

Hospitováno bylo ve čtyřech hodinách u třech vyučujících. Pouze dvě hodiny řídil vyučující s předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilostí k výuce tohoto předmětu.

Výuka se konala na školním víceúčelovém hřišti. Jeho rozměry, hygienické podmínky a technické vybavení mají průměrnou úroveň. V porovnání s předcházející inspekcí ve školním roce 1996/1997 však došlo ke zlepšení. Byl vybudován nový sektor pro vrh koulí a nové doskočiště pro skok daleký. Prostorové podmínky a vybavení místní sokolovny, kterou škola využívá v zimních měsících, umožňují plnit osnovy sportovní gymnastiky v plném rozsahu, osnovy vybraných míčových her a průpravných cvičení lehké atletiky v omezeném rozsahu. Škola může používat také fotbalové hřiště místního sportovního klubu. Rozměry školní tělocvičny neodpovídají průměrnému počtu žáků ve třídách. Poslední tři jmenovaná zařízení byla navštívena pouze v souvislosti s kontrolou plnění úkolů vyplývajících z *Národního programu rozvoje sportu pro všechny v České republice*. Vybavení kabinetu tělesné výchovy náčiním a dalšími pomůckami je průměrné.

Příznivý účinek vlastního předmětu na duševní zdraví žáků podporovali vyučující tým, že do výuky zařazovali různá soutěživá cvičení při nichž žáci prožívali radost z pohybu a pocit úspěchu. Ke zdravému sebevědomí žáků přispívá také zveřejňování aktuálních a dlouhodobých výsledků na sportovní nástěnce. V důslednosti ve vedení žáků k dodržování zásad osobní hygieny při cvičení byly zjištěny dílčí nedostatky (převlékání do cvičebních úborů). Nemalý význam pro otužování žáků má cvičení v přírodním prostředí v okolí školy, které je zde prováděno, z výše uvedených důvodů, téměř po celý školní rok.

Všechny hodiny měly strukturu obvyklou při výuce tohoto předmětu. Cvičení zařazená v úvodní části měla postačující intenzitu a byla přiměřená fyziologickým a anatomickým předpokladům žáků. Cílem hlavních částí hodin bylo jednak opakování a procvičování již dříve osvojených, jednak nácvik nových pohybových dovedností. Nároky kladené na žáky většinou odpovídaly jejich věku. Organizace a metodické vedení výuky byly velmi dobré.

V úvodu hodin byli žáci seznámeni s obsahem a cílem výuky. Dalšími motivačními nástroji byly ukázky požadovaných cviků, časté pochvaly během cvičení, taktní opravování chyb a vyhodnocování soutěživých cvičení. Žáci většinou cvičili se zájmem a s chutí. Nechybělo ani závěrečné hodnocení.

Žáci ochotně plnili organizační pokyny vyučujících, snažili se neopakovat vysvětlené chyby, dodržovali stanovená pravidla chování. Při soutěžích či samostatných pohybových činnostech měli dostatek možností pro vzájemnou spolupráci, povzbuzování a projevení tolerance. Vyučující mají k žákům velký pěkný vztah.

Materiální a personální podmínky výuky jsou průměrné. Ostatní sledované ukazatele - plánování a příprava výuky, psychohygienické podmínky výuky, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace byly hodnoceny velmi dobře.

Celková úroveň výuky tělesné výchovy ve sledovaných hodinách byla rovněž velmi dobrá.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitelka školy vykonává svou funkci od roku 1990, další konkursní řízení proběhlo v roce 1996, v roce 2000 byla ve funkci potvrzena. Poslední dlouhodobou koncepcí, tzv. *Soubor opatření k zabezpečení úkolů dalšího rozvoje výchovně-vzdělávací soustavy*, zpracovala v roce 1998. Ta byla inovována a aktualizována naposledy v tomto roce, kdy byl do ní mj. zapracován tzv. *Národní program rozvoje sportu pro všechny školy v České republice*. Zřejmě nejlépe se daří naplňovat koncepci v bodě, jež si klade za cíl zlepšit podmínky pro rozvoj zájmové činnosti dětí. Jen v loňském školním roce navštěvovali žáci školy pravidelně 27 celoročních aktivit různého zaměření - zejména sportovního (mj. vodácký oddíl), uměleckého (společenský tanec aj.) a přírodovědného (např. kroužek Dinosauři). Více než polovinu těchto činností organizovali pedagogičtí pracovníci školy. Tradicí je rovněž široká nabídka volitelných a nepovinných předmětů (např. v tomto školním roce 11). V oblasti estetické sehrává významnou roli i činnost pobočky ZUŠ Mnichovo Hradiště, resp. její výtvarné a hudební oddělení, jež částečně využívá i prostor školy. Důležitou součástí koncepce jsou dlouhodobé projekty uvedené v charakteristice školy. V rámci těchto projektů, orientovaných především na zlepšení životního a pracovního prostředí, dosáhla škola mnohých úspěchů - byla zrekonstruována část školního hřiště, vybudován sprchový kout pro žáky a zejména však uskutečněna největší investiční akce - školní jídelna nejmodernějších parametrů, dodržující program zdravé výživy. Zlepšování životního prostředí v posledních letech je markantní - např. nákladem 700.000,-Kč byla provedena výměna oken v části školní budovy, zrekonstruována sborovna, uvedena do provozu počítačová pracovna, zpřístupněn nový vchod ve staré části budovy atd. Další záměry vedení školy v této oblasti jsou zpracovány - prioritní je především rozšíření počítačové pracovny, rekonstrukce elektrické instalace (nutné vzhledem k zprovoznění keramické pece), perspektivně pak akce finančně velmi náročné, jako je např. úprava půdního prostoru a vybudování podkrovních učeben a výstavba odpovídající školní tělocvičny. Toto neustálé zlepšování prostředí svědčí o dobré spolupráci mezi školou a vedením města - ředitelka školy je členkou jeho rady.

Z dlouhodobé koncepce vycházejí roční plány a další plány krátkodobého charakteru - měsíční či týdenní; všechny spíše stručné, avšak s konkrétními údaji, termíny a kontrolou. Demografický vývoj ve městě a spádových obcích v budoucnosti zřejmě ovlivní počet pedagogických pracovníků ve škole - zatímco v roce 2002 by měli být zapsáni 52 žáci, v roce 2006 jen 29 žáků.

Pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování mají učitelé zpracovány individuální vzdělávací plány. Ambulantní nácviky zajišťuje učitelka se speciálním vzděláním. Za zmínku stojí integrace tělesně postiženého žáka a péče o něj - pro tohoto žáka prvního ročníku byla upravena nová učebna, žák má po dobu svého pobytu ve škole k dispozici odborného asistenta s vysokoškolským vzděláním pedagogického směru.

Plánování, jež vychází z analýzy a reálných možností místních podmínek, má velmi dobrou

úroveň.

Organizování

Vedení školy je složeno z ředitelky, zástupce a školníka. Organizační struktura školy postihuje všechny vazby a souvislosti mezi jednotlivými úseky (výchovně-vzdělávacím a organizačním, ekonomickým a hospodářským, mimoškolní výchovy) a umožňuje tím jejich účinné řízení. Kompetence mezi členy vedení školy jsou stanoveny. Ředitelka školy se věnuje především ekonomické oblasti a přímému řízení prvního stupně, výchovné poradkyně a školní družiny. Zástupce ředitelky se zabývá řízením druhého stupně a dlouhodobou i běžnou denní organizací výchovně-vzdělávací práce školy. Školník zodpovídá za provozní zaměstnance. Školní jídelna je samostatným subjektem spravovaným městem.

Kromě *Vnitřního řádu školy* jsou základními organizačními materiály *Provozní řád* a *Organizační zabezpečení školního roku*. Jedná se o soubory vnitřních směrnic ředitelky školy a další informace, které přesně vymezují práva a povinnosti jednotlivých pracovníků.

Povinná dokumentace školy byla předložena v požadovaném rozsahu. Orientačně byly kontrolovány pouze: rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení (kromě dokladů a podkladů kontrolovaných během předcházející inspekce ve školním roce 1996/1997), rozvrh hodin, rozhodnutí ředitelky, protokoly o opravných zkouškách, třídní knihy (včetně třídních knih za školní rok 2000/2001), třídní výkazy a katalogové listy žáků, záznamy z pedagogických rad, personální dokumentace a výše uvedený řád školy. Všechny dokumenty jsou vedeny na předepsaných, nebo vlastních tiskopisech. V jejich vyplňování byly zaznamenány administrativní chyby.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001 obsahuje všechna ustanovení předepsaná příslušným zákonem. Není zatím využita k sebehodnocení školy.

Metodické orgány jsou ustaveny. Ze zápisů z jejich jednání vyplývá, že se zabývají především organizačními záležitostmi (např. zajištění soutěží) než řešením problémů a výsledků vzdělávání. Formální je činnost metodických orgánů v oblasti dlouhodobého plánování.

Informační systém školy má velmi dobrou úroveň. Ředitelka školy a její zástupce řeší operativně eventuální aktuální problémy každý den před zahájením vyučování, jinak na téměř pravidelných týdenních schůzkách všech řídicích pracovníků se zástupcem zřizovatele. Pracovníkům jsou informace předávány ústně během jednání pedagogických rad a provozních porad, v písemné formě prostřednictvím měsíčního plánu práce a nástěnky ve sborovně. Žáci jsou informováni třídními učiteli a výchovnou poradkyní, jsou jim také určeny různé materiály na nástěnkách na chodbách a ve třídách.

Zákonným zástupcům žáků poskytuje škola informace včas a úplně jednak tradičními formami (žakovské knížky, třídní schůzky, Den otevřených dveří, konzultace třídních učitelů a výchovné poradkyně), jednak během jednání tzv. výchovné komise školy (rodiče, zástupce vedení školy, třídní učitel nebo vyučující), která má velký význam v prevenci nežádoucích společenských jevů. Velmi dobrá je již zmíněná spolupráce školy se zřizovatelem, základní uměleckou školou, mateřskou školou a dalšími subjekty. Škola se na veřejnosti prezentuje prostřednictvím školních novin, vývěsní skříňky na náměstí, slavnostního vyřazování vycházejících žáků na městském úřadu a dalších akcí.

Organizování má celkově velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

V každodenním kontaktu s pracovníky školy (konzultace, porady) ředitelka upřednostňuje

demokratický styl řízení s delegováním konkrétních pravomocí jednotlivcům. Příznačnými rysy pro kvalitu vztahu ředitelka - pracovníci školy jsou vzájemná důvěra, vstřícné jednání a oboustranné respektování. Ředitelka vítá nápady, návrhy i podněty, se kterými pracovníci školy přicházejí a dovede je využít (vedení zájmových kroužků, školní akce apod.) a dle možností i ocenit prostřednictvím nenárokových složek platu. Dbá o odborný růst pedagogických pracovníků. Přidělené finanční prostředky k jejich dalšímu vzdělávání na rok 2001 byly či ještě budou investovány především do absolvování nejrůznějších seminářů a kurzů pořádaných Službou škole Mladá Boleslav (na dvacet akcí pro učitele 1. stupně, čtrnáct pro 2. stupeň - mj. *Jak na pravopis II.*, *Matematika s počítačem*, *Drobné pohybové aktivity*, *Sloh dětskýma očima*, *Dítě týrané a zneužívané*, *Jak rozvrhnout učivo v informatice*, *Moderní didaktika češtiny I., II.*). Ředitelka má stanoveny zásady i vypracována kritéria pro hodnocení pracovníků (ti s nimi byli seznámeni), přičemž se opírá o důkladnou znalost svých podřízených a o údaje o kvalitě práce získané při hospitační činnosti či o práci pedagogů nad rámec povinností. Systém pravidelného hodnocení pracovníků školy je založen na principu diferenciacce.

Vedení a motivování pracovníků je příkladné.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost mapuje formou hospitačních návštěv a kontroly dodržování pracovního řádu jednotlivé složky výchovně vzdělávacího procesu a zahrnuje dále mj. vedení povinné dokumentace i respektování schválených učebních plánů a osnov. V její funkčnosti a efektivnosti však byly registrovány některé nedostatky. U předložené povinné dokumentace inspekce zjistila drobné formální chyby v jejím vedení (nevyplněné záhlaví u třídních výkazů a katalogových listů žáků pro školní rok 2001/2002 aj.). Plán kontrolní a hospitační činnosti nebyl inspekci předložen, neboť není v písemné podobě zpracován. Ředitelka školy i její zástupce pravidelně a v dostatečné míře (zpravidla dvakrát ročně) hospitují u všech pedagogických pracovníků. Jimi vedené záznamy mají vypovídající hodnotu a jsou podkladem k pohospitačním rozborům hodin. Jejich součástí je i datum projednání, jméno hospitovaného a jeho podpis. Výsledky kontrolní a hospitační činnosti nejsou prezentovány a zařazovány jako bod programu pedagogických rad. Chybí tak obecná analýza zjištěných nedostatků a z ní vyplývající nápravná opatření. Prostřednictvím fungujících metodických orgánů na škole učitelé úzce spolupracují (například při přípravě a vypracování tematických plánů) a případné problémy řeší vzájemnými konzultacemi. Kontroly vedení třídních knih se dějí jedenkrát za čtyři týdny, třídní výkazy a katalogové listy jsou kontrolovány čtvrtletně.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem byla oblast kontrolních mechanismů hodnocena jako průměrná.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Od školního roku 1994/1995 jsou v životě školy aplikovány zásady programu mezinárodní zdravotnické organizace WHO *Zdravá škola*. V praxi to znamená nejen postupné zlepšování materiálně technického prostředí školy, ale zejména budování kvalitativně lepších mezilidských vztahů a vzájemné spolupráce a výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu. Tento program úzce souvisí se dvěma projekty vypracovanými pedagogickými pracovníky - *Škola bez drog* a *Modré z nebe*. Významně přispívají k prevenci nežádoucích společenských jevů a k rozvoji ekologického myšlení žáků. Za průběh a rozvoj posledního ze jmenovaných projektů obdržela škola poděkování od ministra životního prostředí v roce 1998. Uvedené projekty jsou

doplňovány celou řadou kulturních a sportovních akcí, které podporují růst osobních kompetencí žáků a jejich celkové kulturnosti (podrobnosti uvádí *Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000/2001*).

Součástí inspekce byla také kontrola úkolů vyplývajících z *Národního programu rozvoje sportu pro všechny v České republice* (viz usnesení Vlády ČR č. 17 ze dne 5. ledna 2000). Z předcházejícího odstavce i z hodnocení výuky tělesné výchovy vyplývá, že i tyto úkoly plní škola velmi dobře.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000/2001,
- Inspekční zpráva č.j.: K-03-04/9697-Kou-53 ze dne 7. května 1997,
- povinná dokumentace školy dle § 38a odstavce 1 písmen a), b), d), e), f), j),
- podkladová inspekční dokumentace vypracovaná ředitelkou školy dle metodiky ČŠI,
- dotazník pro sledování a hodnocení plnění *Národního programu rozvoje sportu pro všechny v ČR*,
- vnitřní materiály vypracované ředitelkou a dalšími pracovníky školy (provozní řád, organizace školního roku, rozhodnutí ředitelky školy o odkladu povinné školní docházky, materiály dlouhodobého a operativního plánování, hospitační záznamy členů vedení školy, zápisy z jednání metodických orgánů, projekty *Škola bez drog*, *Modré z nebe*),
- děkovný dopis ministra životního prostředí ze dne 9. února 1998,
- hospitační záznamy členů inspekčního týmu a písemnosti žáků.

ZÁVĚR

Koncepční záměry školy jsou stanoveny na základě důkladné znalosti místních podmínek a průběžně realizovány. Organizační struktura školy umožňuje její účinné řízení. Ředitelka školy používá participativní styl řízení. V kontrole výchovně-vzdělávacího procesu byly shledány dílčí nedostatky.

Podmínky vzdělávání jsou celkově velmi dobré.

Členové inspekčního týmu vykonali 43 hospitace v devíti předmětech. Ve třech hodinách byla výuka hodnocena jako vynikající, ve 21 hodině jako velmi dobrá, v 18 hodinách jako průměrná a jedna hodina byla pouze vyhovující. Porovnání úrovně výuky s předcházející inspekcí se nedá přesně provádět, protože byla jiná skladba sledovaných předmětů a jiná hodnotící stupnice. Přesto lze konstatovat nárůst hodin, které byly hodnoceny jako vynikající a velmi dobré. Celková úroveň výuky ve sledovaných hodinách byla hodnocena velmi dobře.

Od poslední inspekce provedené ve škole ve dnech 4. - 6. března 1997 došlo k podstatným pozitivním změnám především v materiálně-technickém vybavení školy. V letošním školním roce byla získána kvalifikovaná vyučující matematiky a informatiky. V porovnání se školním rokem 1996/1997 tak vzrostl počet hodin, ve kterých pracovali vyučující s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí, na 88% a je jedním z nejvyšších v okrese.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Jaroslav Richter
Členové týmu	Mgr. František Kvasnička
	Ing. Jaroslav Kindl

V Nymburce dne 12. října 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. října 2001

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Jaroslava Černá

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Odbor školství KÚ Praha	29. října 2001	036 188/01 - 2453
Zřizovatel	29. října 2001	036 189/01 - 2453
Rada školy	není zřízena	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly podány.